

CARMANYOLA O REBOST? LA MALLERENGA PETITA

No podem dir que siguin unes bestioles discretes, van amunt i avall dels pins anunciant la seua presència amb un cant agut i repetitiu. S'empaiten frenèticament i se les veu buscar aliments entre el fullam dels arbres, sovint penjades d'una pinya cap per avall, tot traient-ne els pinyons. Són les mallerengues petites, ocelllets de cos ben minso que omplen el bosc d'una certa frisança.

Tot observant la mida d'aquests ocells hom no pot evitar demanar-se com és que són capaços d'afrontar una nit d'hivern als boscos de coníferes de l'interior del país. Pensem que aquesta espècie resideix tot l'any als boscos de pi negre del límit arbrat de les muntanyes pirinenques, entre altres llocs. Generalment s'admet que els ocells acumulen greix subcutani en situacions que demanden una despesa extra d'energia, és el cas típic de les espècies que es preparen per fer un llarg viatge migratori. Tanmateix la mallerenga petita, com la majoria dels pàrids, ha desenvolupat una estratègia alternativa a l'acumulació de greix sota la pell. Senzillament, en lloc de carregar amb la carmanyola subcutània fa servir el rebost. Hi insistirem, la mallerenga petita, com la mallerenga emplomallada, la d'aigua o la nòrdica capnegra, és un ocell resident, això és, un cop ha fet servir un lloc per niar ja no se n'allunyarà mai. L'estratègia, doncs, consisteix a fer una reserva de llavors amagada entre les esclatxes de les soques dels arbres, el rebost de la mallerenga.

Dibuix: Pep Cantó

Amb l'aliment garantit, aquests animalons realment petits poden encarar les nevades dels hiverns pirinecs i de l'Europa més glaçada.

Lluís Brotons, ornitòleg de la Universitat de Barcelona, ha estudiat les poblacions de mallerengues petites del Cadí-Moixeró i ha pogut determinar que, en efecte, l'activitat frenètica que mostren al matí aquests ocells va encaminada a l'emmagatzematge d'una part de l'aliment que troben. A la vesprada, tanmateix, es preparen per a la nit tot recuperant el dipòsit de llavors (Broggi, 2001).

Però, més enllà de l'ús diari, el rebost compleix una funció de reservori a llarg termini. Per fer-nos una idea de la magnitud d'aquest magatzem, pensem que una mallerenga capnegra del nord d'Europa pot guardar fins a 100.000 llavors en una tardor (Brotons, 1999). Amb l'aliment garantit, aquests animalons realment petits poden encarar les nevades dels hiverns pirinecs i de l'Europa més glaçada.

Tot i això, el sistema del rebost té avantatges i desavantatges. D'una banda els ocells no han de carregar amb un pes addicional que els faria més maldrestres a l'hora de fugir de l'esperver famolenc. Sembla demostrat que els ocells amb més greix subcutani són capturats amb més facilitat pels seus depredadors (Lilliendahl, 1996). Però, cal apuntar un important desavantatge: els pàrids fora de l'època de cria es reuneixen en grans focs. La vida en societat obliga cada mallerenga a prendre mesures per evitar els robatoris. Així s'adopten comportaments com ara aïllar-se del grup a l'hora d'emmagatzemar les llavors, separar el lloc d'alimentació del magatzem o tapar amb líquens o altres materials els forats que fan servir per desar-les

La mallerenga petita ha desenvolupat un comportament que li permet una certa independència del medi, com les formigues, els esquiroles o els humans, ha après que un rebost ben assortit és una bona manera de passar èpoques desfavorables, amb el permís, això sí, dels veïns.

CARLES SANTANA I GARCIA

NOTES

- BROGGI, Juli; BROTONS, Lluís (2001): "Coal tit fat-storing patterns during the non-breeding season: the role of residence status". *Journal of Avian Biology*, 32,0.
- BROTONS, Lluís; HAFTORN, Svein (1999): "Geographic variation of the storing behaviour in the Coal tit *Parus ater*: role of winter residency and environmental conditions". *Ibis* 141, 587-595.
- LILLIENDAHL, K.; CARLSON, A.; WELANDER, J.; EKMAN, J. B. (1996): "Behavioural control of daily fattening in great tits (*Parus major*)". *Canadian Journal of Zoology*, 74, 1612-1616.